

Aprob,

Dacian Juțien CIOLOȘ
Prim-ministru

Memorandum

De la: **Carmen Aura RĂDUCU**
Ministrul fondurilor europene

Ioan Dragoș TUDORACHE
Șeful Cancelariei Primului Ministru

Tema: Stadiul îndeplinirii condiționalităților ex-ante prevăzute în Acordul de Parteneriat și măsurile necesare pentru îndeplinirea acestora până în decembrie 2016

I. Elemente generale

Conform Regulamentului UE nr.1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondurile Europene Structurale și de Investiții (Art. 19 și anexa XI), fiecare Stat Membru trebuie să garanteze existența condițiilor prealabile necesare pentru utilizarea eficientă și eficientă a Fondurilor Europene Structurale și de Investiții.

În cazul condiționalităților neîndeplinite la data transmiterii Acordului de Parteneriat sau a programelor operaționale, au fost stabilite planuri de acțiuni, instituțiile responsabile și calendarul de implementare a acestora.

Până cel târziu la 31 decembrie 2016, ori de câte ori o condiționalitate ex-ante este îndeplinită, Ministerul Fondurilor Europene primește de la ministerul de linie responsabil evaluarea națională a modului de îndeplinire și, după analiza acesteia și o consultare informală cu Comisia Europeană, încarcă acest document în Sistemul pentru Managementul Fondurilor în UE 2014-2020 (SFC).

După consultarea tuturor serviciilor interesate, Comisia Europeană notifică statul membru, prin intermediul aceluiași sistem electronic, cu privire la îndeplinirea sau neîndeplinirea condiționalităților.

Totodată, atragem atenția că, dacă instituțiile responsabile nu întreprind măsuri urgente care să conducă la îndeplinirea condiționalităților, România riscă să aibă suspendate integral sau parțial plățile intermediare aferente acelor priorități ale programelor care sunt vizate de condiționalitățile neîndeplinite.

În perioada 3-9 februarie 2016, Ministerul Fondurilor Europene a organizat întâlniri bilaterale cu toate instituțiile responsabile cu implementarea planurilor de acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților ex-ante.

II. Stadiul actual

În prezent sunt îndeplinite 13 condiționalități din 36.

23 de condiționalități neîndeplinite, care intră în responsabilitatea a 21 de instituții, depind de adoptarea de către Guvern sau Parlament a aproximativ 34 de acte normative. Lista detaliată a actelor normative este prevăzută în anexa nr.1.

Condiționalitatea privind ajutorul de stat (respectiv existența unei baze de date care permite verificarea ex-ante a eligibilității beneficiarilor pentru acordarea ajutoarelor de stat/minimis), urmează a fi notificată ca fiind îndeplinită (sistemul IT este realizat și se află în faza de testare).

Pentru unele condiționalități este necesară demararea implementării unor contracte de finanțare (în cadrul PO Capacitate Administrativă sau PO Asistență Tehnică), riscul major asociat fiind dependența implementării acestor contracte de finalizarea procedurilor de achiziție publică de servicii sau de mobilizarea expertizei de asistență din partea Instituțiilor Financiare Internaționale (IFI).

Așa cum rezultă și din fișele detaliate pe fiecare condiționalitate în parte (anexa 2), unele dintre activitățile propuse a fi realizate au ca termen noiembrie sau decembrie 2016, termene foarte apropiate de termenul limită prevăzut de Regulament.

Un alt aspect care trebuie menționat se referă la utilizarea expertizei Instituțiilor Financiare Internaționale, expertiză care susține îndeplinirea unor condiționalități ex-ante, în special cea privind achizițiile publice. Semnarea contractelor de servicii cu aceste instituții se poate face după aprobarea hotărârilor de Guvern de aprobare a Memorandumurilor de Înțelegere semnate, acte normative aflate pe circuitul de avizare și agrearea termenilor de referință. Precizăm că procedurile de mobilizare a experților pot dura între 30 și 90 de zile, în funcție de procedura de recrutare experți specifică IFI-ului în cauză.

III. Aspecte critice

În urma întâlnirilor avute considerăm că unele dintre condiționalități au un risc mai mare de neîndeplinire, principalele motive fiind:

- Acțiunile asumate depind de implicarea mai multor instituții publice, iar lipsa de coordonare dintre acestea poate periclita respectarea termenelor;
- Dependența de adoptarea unor acte normative (în special de către Parlament), acte normative care condiționează la rândul lor implementarea unor alte acțiuni asumate;
- Dependența de derularea unor proceduri de achiziție publică sau semnarea unor acorduri de servicii cu IFI;

În acest sens evidențiem condiționalitatea privind sistemul de achiziții publice care presupune colaborarea unui număr foarte mare de instituții publice, unele dintre ele independente (ANI, CSM, Curtea de Conturi), necesitatea utilizării expertizei IFI (BEI și BM), dar și aprobarea pachetului legislativ privind transpunerea directivelor privind achizițiile publice.

Condiționalitatea privind managementul integrat al deșeurilor este una dintre condiționalitățile cu risc, dat fiind că procedura de achiziție publică pentru serviciile de asistență tehnică a fost contestată de 3 ori, în diverse faze. Pentru a susține cu resurse proprii realizarea Planului Național de Gestionare a Deșeurilor (PNGD), Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor a asumat colectarea datelor necesare de la ANPM și APM. Aceste demersuri depinde de relația interinstituțională dintre aceste entități care este oarecum precară.

În ceea ce privește condiționalitatea ex-ante aferentă sectorului de transport, aprobarea prin proiect de lege a Master Planului General de Transport (MPGT) poate genera întârzieri și este necesară demararea cât mai rapidă a procedurilor de aprobare a acestuia la nivelul Guvernului și înaintarea către Parlament în procedură de urgență. De asemenea, este necesară luarea unor decizii cu privire la înființarea *Agenției de Reformă Feroviară* precum și promovarea cadrului legal necesar încheierii contractelor de servicii cu Metrorex SA.

IV. Situația sintetică pe instituții

- **Ministerul Comunicațiilor și pentru Societatea Informațională**

Pentru îndeplinirea condiționalității 2.1 (Dezvoltare digitală) au fost asumate **Realizarea manualului de monitorizare și evaluare a Strategiei Naționale privind Agenda Digitală pentru România 2020** (SADR) și elaborarea modelului de arhitectură guvernamentală integrată IT și a cadrului național de interoperabilitate. Decalarea succesivă a termenelor intermediare asumate anterior pentru acțiunile subsecvente a determinat reevaluarea termenului final care a fost asumat pentru decembrie 2016. De aceea este necesar ca MCSI să respecte termenele intermediare asumate în reuniune, astfel încât să fie evitat riscul de neîndeplinire a condiționalităților aflate sub responsabilitatea sa.

Totodată, MCSI a asumat elaborarea **listei cu investițiile prioritare pe baza consultării operatorilor**, a hărții digitale realizată de ANCOM și a unor studii de fezabilitate (condiționalitatea 2.2), pentru care este esențială finalizarea proiectului RONet.

- **Ministerul Afacerilor Interne – IGSU**

Pentru îndeplinirea condiționalității 5.1. (Prevenirea și gestionarea riscurilor) urmează să fie semnat contractul de finanțare a asistenței tehnice susținute prin POCA 2014-2020. MAI-IGSU trebuie să continue realizarea acțiunilor în calendarul asumat. De asemenea, trebuie urgentată aprobarea cadrului național de reglementare pentru funcționarea Platformei Naționale de Management al Riscului la Dezastre, inclusiv a Grupului de lucru privind evaluarea riscurilor la nivel național (GLERN).

- **Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor**

Pentru îndeplinirea condiționalității 6.2. (Sectorul deșeurilor) s-a luat decizia urmării procedurii pe licitația pentru realizarea Planului Național de Gestionare a Deșeurilor (PNGD) conform deciziei CNSC 116/C4/2514/29.01.2016. La reuniunea din data de 4 februarie s-a stabilit ca, în vederea scurtării perioadei de elaborare a PNGD, MMAP, prin intermediul Agenției Naționale pentru Protecția Mediului (ANPM), să asigure baza de date pentru realizarea acestui document strategic. Astfel, MMAP va relua demersurile de colectare a datelor necesare elaborării PNGD.

Referitor la condiționalitățile 5.1 (schimbări climatice - riscuri), 6.1 (sectorul apei) și 6. (evaluarea impactului asupra mediului EIA/SEA), au fost asumate termene și acțiuni intermediare care să conducă la îndeplinirea condiționalităților ex-ante.

Actele normative care aprobă Strategia și Planul Național privind Schimbările Climatice, precum și Planurile de Management Bazinal, presupun un număr mare de ministere avizatoare, ceea ce poate determina un proces greoi de avizare interministerială și depășirea termenului asumat pentru îndeplinirea condiționalităților.

- **Ministerul Transporturilor**

Pentru îndeplinirea condiționalităților 7.1 (Transportul rutier), 7.2 (Transportul feroviar) și 7.3 (Alte mijloace de transport), MT trebuie să urgenteze aprobarea proiectului de Lege privind adoptarea MPGT, elaborarea HG privind înființarea ARF, precum și modificarea Legii nr. 92/2007 privind serviciile de transport public local (în vederea semnării contractului de servicii publice între MT și METROREX SA).

Elaborarea contractelor de performanță multianuale între Ministerul Transporturilor și administratorii CNADNR și CNCFR se va realiza cu sprijin BEI.

MFE și MFP, MAE, MJ trebuie să urgenteze intrarea în vigoare a hotărârii de Guvern pentru aprobarea Memorandumului de Înțelegere privind Sprijinul pentru Implementarea Proiectelor, între Guvernul României și Banca Europeană de Investiții, semnat la Luxemburg la 21.12.2015 și la București la 23.12.2015. După publicarea în MO a acestei hotărâri de Guvern, vor putea fi semnate Acordurile de Servicii de Asistență Tehnică pentru Implementarea Proiectelor, între BEI și beneficiari.

MT a asumat o serie de termene intermediare pentru realizarea etapelor necesar a fi parcurse pentru îndeplinirea tuturor criteriilor aferente condiționalităților pentru care este responsabil.

- **Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice**

Este necesar ca MMFPSPV împreună cu ANOFM să elaboreze "VIZIUNEA integrată privind întărirea capacității instituționale a SPO" astfel încât să se răspundă tuturor comentariilor Comisiei Europene referitoare la îndeplinirea condiționalităților ex-ante 8.1 și 8.3.

Referitor la condiționalitatea ex-ante tematică 8.6, Agenția Națională pentru Persoanele cu Dezabilități, aflată în subordinea MMFPSPV, trebuie să furnizeze ANOFM datele solicitate în vederea definitivării registrului electronic al tinerilor NEETs, în caz contrar această condiționalitate neputând fi finalizată.

- **Ministerul Sănătății**

Pentru îndeplinirea condiționalității 9.3. (Sănătate), se impune cu celeritate urgentarea implementării noului plan de activități asumat de către Ministerul Sănătății cu privire la măsurile întreprinse pentru detalierea cartografierii și modelării serviciilor de sănătate la nivel național, precum și elaborarea unui cadru comprehensiv de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei Naționale de Sănătate.

- **Ministerul Educației și Cercetării Științifice**

Educație

Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice trebuie să transmită scrisorile de asumare a tuturor măsurilor agreate în discuțiile purtate cu reprezentanții Comisiei Europene astfel încât în luna martie să poată fi transmise evaluările naționale privind îndeplinirea condiționalităților ex-ante tematice 10.2 și 10.3.

În ceea ce privește Strategia pentru infrastructura educațională, MENCS trebuie să asigure implementarea corespunzătoare a proiectului finanțat în cadrul POCA, pentru a finaliza elaborarea strategiei în termenele asumate și astfel să se permită demararea implementării intervențiilor finanțate în cadrul POR.

Referitor la condiționalitatea ex-ante tematică 8.6, MENCS trebuie să furnizeze ANOFM datele solicitate în vederea definitivării registrului electronic al tinerilor NEETs, în caz contrar această condiționalitate neputând fi finalizată.

Cercetare

Condiționalitățile 1.1 și 1.2 (Cercetare și inovare) nu prezintă risc de neîndeplinire fiind susținute prin asistență JASPERS și printr-un proiect de asistență tehnică finanțat prin POCA.

O singură acțiune a înregistrat până acum dificultăți majore de implementare, cea referitoare la înființarea și operaționalizarea Consiliului Național pentru Competitivitate (CNC), stabilit prin Strategia Națională pentru Competitivitate (SNC), care se află în responsabilitatea Ministerului Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri. În cadrul reuniunii ANCSI a propus includerea printre atribuțiile CNC a coordonării și facilitării dezvoltării și punerii în aplicare a RIS3 în țară și în regiuni. Această abordare presupune ca, până pe 15 februarie, ANCSI împreună cu MECMA să ia o decizie în acest sens.

- **Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri**

Pentru îndeplinirea unuia dintre criteriile condiționalității 1.1 (Cercetare și inovare) a fost asumată înființarea **Consiliului Național pentru Competitivitate** prin Hotărâre de Guvern. Totodată, până în luna iunie 2016, acest Consiliu trebuie să devină operațional și să elaboreze primul raport de monitorizare, inclusiv concluzii și recomandări, orientări strategice și operaționale pe termen mediu și lung privind coordonarea politicilor publice pentru a promova competitivitatea economică.

Pentru îndeplinirea condiționalității orizontale privind achizițiile publice, MECRMA a asumat realizarea cartografierii utilităților și adoptarea unui act normativ privind obligativitatea acestei cartografieri.

- **ANFP/MDRAP/CPM**

ANFP/MDRAP/CPM trebuie să urgenteze finalizarea elaborării celor două strategii, respectiv Strategia privind dezvoltarea funcției publice 2016-2020 și Strategia privind formarea profesională 2016-2020, precum și urgentarea promovării spre aprobare prin Hotărâre de Guvern a strategiilor menționate mai sus (condiționalitatea tematică 11).

- **ANAP / MFP / SGG / CNSC / CSM / MDRAP / MMAP / ANI / AADR / CCR / CNADNR / ANAR**

Se înregistrează întârzieri în realizarea **Strategiei în domeniul achizițiilor publice** și a planului de acțiune a îndeplinirii condiționalității privind achizițiile publice, termenele intermediare fiind mult decalate față de cele asumate inițial.

În întâlnirile derulate au fost propuse noi termene, rezultând că mai mult de jumătate dintre acțiunile necesare au ca termen final de îndeplinire decembrie 2016. Această situație reprezintă un risc privind îndeplinirea și raportarea în timp util a condiționalității orizontale privind achizițiile publice.

Motivele care au determinat decalarea termenelor sunt:

- întârzieri în aprobarea de către Parlament a pachetului de legi pentru transpunerea directivelor europene în materie de achiziții publice, a Legii PREVENT și a Legii de respingere a OUG nr. 51 /2014 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii,
- întârzieri în contractarea expertizei externe ANAP, necesară pentru implementarea anumitor măsuri, respectiv în semnarea acordurilor IFI și obținerea finanțării POCA,
- lipsă de consens decizional în ceea ce privește implementarea anumitor acțiuni: adoptarea condițiilor contractuale standard lucrări și modificarea HG nr. 28/2008 privind aprobarea conținutului-cadru al documentației tehnico-economice aferente investițiilor publice,
- întârzieri pe circuitul de avizare în cazul ordonanței pentru abrogarea prevederilor contrare Directivelor UE în materie de achiziții publice (cu risc de infringement).

V. CONCLUZII

Având în vedere cele de mai sus, sunt necesare următoarele:

- 1. Ministerul Fondurilor Europene și Ministerul Afacerilor Externe, prin Departamentul pentru Afaceri Europene, monitorizează realizarea acțiunilor asumate de instituțiile responsabile pentru îndeplinirea condiționalităților și asigură raportarea lunară, către Guvern, privind progresul/stadiul acestor acțiuni, cu sprijinul Cancelariei Primului Ministru.**
- 2. Secretariatul General al Guvernului și Departamentul pentru Relația cu Parlamentul vor sprijini instituțiile responsabile în vederea urgentării procedurilor de avizare, respectiv aprobare, a proiectelor de acte normative necesare îndeplinirii condiționalităților.**
- 3. Asumarea de către instituțiile responsabile a noilor termene de îndeplinire a condiționalităților ex-ante agreeate în cadrul întâlnirilor bilaterale și consemnate în fișele de monitorizare a condiționalităților și completarea fișelor de monitorizare cu termene și responsabili acolo unde acest demers nu a fost făcut în cadrul reuniunilor cu Ministerul Fondurilor Europene.**
- 4. Raportarea de către instituțiile responsabile, în ultima săptămână a fiecărei luni, către Ministerul Fondurilor Europene, a stadiului realizării fiecărei acțiuni în parte conform fișelor de monitorizare agreeate.**

